Στην ενότητα αυτή θα βρείτε μια επισκόπηση της οργάνωσης των δικαστηρίων.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ — ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Το βελγικό νομικό σύστημα είναι ένα **σύστημα στην παράδοση του αστικού δικαίου**, το οποίο περιλαμβάνει ένα σύνολο κωδικοποιημένων κανόνων που εφαρμόζονται και ερμηνεύονται από τους δικαστές.

Η οργάνωση των δικαστηρίων στο Βέλγιο αποτελεί αποκλειστική **ομοσπονδιακή αρμοδιότητα.**

Αρχές

Πριν από τον καθορισμό του δικαστικού συστήματος στο Βέλγιο, είναι χρήσιμο να εξεταστούν ορισμένες συνταγματικές και γενικές αρχές **σχετικά με την οργάνωση της δικαστικής εξουσίας**.

Παράλληλα με τη νομοθετική και την εκτελεστική εξουσία, το Σύνταγμα θέσπισε τη δικαστική εξουσία, την οποία ασκούσαν τα δικαστήρια. Επομένως, τα δικαστήρια συνιστούν **ανεξάρτητη εξουσία** παράλληλα με τις λοιπές συνταγματικές εξουσίες.

Ο ρόλος του δικαστικού σώματος είναι να εκδικάζει υποθέσεις και, ως εκ τούτου, εφαρμόζει τον νόμο: Ο ρόλος του δικαστικού σώματος είναι να κρίνει. Ως εκ τούτου, εφαρμόζει το δίκαιο: εκδικάζει αστικές διαφορές και εφαρμόζει το ποινικό δίκαιο στα πρόσωπα που διέπραξαν αδίκημα. Γίνεται διάκριση μεταξύ δικαστικών λειτουργών (δικαστών στα κατώτερα και ανώτερα δικαστήρια) και εισαγγελέων (εισαγγελίας ή εισαγγελίας).

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 144 και 145 του Συντάγματος, οι διαφορές που αφορούν τα αστικά δικαιώματα εμπίπτουν αποκλειστικά στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων και εκείνες που έχουν ως αντικείμενο πολιτικά δικαιώματα υπάγονται στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων, με εξαίρεση τις εξαιρέσεις που προβλέπονται από τον νόμο.

Ένα δικαστήριο ή άλλο όργανο που μπορεί να εκδώσει απόφαση μπορεί να συσταθεί μόνο με νόμο. Δεν επιτρέπεται η σύσταση έκτακτων επιτροπών ή δικαστηρίων υπό οποιαδήποτε ονομασία σύμφωνα με το άρθρο 146 του Συντάγματος.

Οι **ακροαματικές διαδικασίες** είναι **δημόσιες**, εκτός εάν η πρόσβαση του κοινού θα έθετε σε κίνδυνο τα χρηστά ήθη ή την ειρήνη· στην περίπτωση αυτή, το δικαστήριο την κηρύσσει με απόφαση (άρθρο 148 παράγραφος 1, του Συντάγματος). Η αρχή της δημόσιας ακρόασης διασφαλίζει τη διαφάνεια της δικαιοσύνης.

Η απόφαση πρέπει **να** είναι αιτιολογημένη. Δημοσιεύεται δημοσίως (άρθρο 149 του Συντάγματος). Η υποχρέωση αιτιολογήσεως που επιβάλλει το Σύνταγμα και το άρθρο 780 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Code Judiciaire/Gerechtelijk Wetboek) σημαίνει ότι το δικαστήριο πρέπει να απαντήσει στα πραγματικά και νομικά επιχειρήματα που προβάλλουν οι διάδικοι. Η αιτιολογία πρέπει να είναι πλήρης και σαφής, ακριβής και επαρκής. Η υποχρέωση αιτιολόγησης, όπως και η ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας, προστατεύει τον διάδικο από πιθανές αυθαίρετες ενέργειες και μπορεί να αποφασίσει με βάση τους λόγους για τους οποίους θα ασκήσει έφεση ενώπιον του εφετείου ή του Ακυρωτικού Δικαστηρίου (Cour de cassation/Hof van Cassatie).

Το **άρθρο 151 παράγραφος 1 του Συντάγματος προβλέπει την ανεξαρτησία των δικαστών κατά την** άσκηση των καθηκόντων τους, καθώς και την ανεξαρτησία της εισαγγελίας κατά τη διεξαγωγή ερευνών και διώξεων σε μεμονωμένες υποθέσεις, με την επιφύλαξη μόνο του δικαιώματος του αρμόδιου υπουργού να διατάσσει την άσκηση δίωξης και να εκδίδει δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές ποινικής πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων κατευθυντήριων γραμμών για την πολιτική έρευνας και δίωξης.

Κατά το άρθρο 4 της διατάξεως αυτής, οι ειρηνοδίκες, οι δικαστές των δικαστηρίων, οι σύμβουλοι των δικαστηρίων και το ακυρωτικό δικαστήριο **διορίζονται από τον Βασιλέα** σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και κατά τον τρόπο που ορίζει ο νόμος.

Οι δικαστές διορίζονται διά βίου. Συνταξιοδοτούνται σε ηλικία καθοριζόμενη από τον νόμο και λαμβάνουν σύνταξη προβλεπόμενη από τον νόμο. Ο δικαστής μπορεί να στερηθεί τη θέση του ή να ανασταλεί μόνο με δικαστική απόφαση. Ο δικαστής μπορεί να μετατεθεί μόνο με τον διορισμό του σε νέα θέση και μόνο με τη συγκατάθεσή του (άρθρο 152 του Συντάγματος). Οι υπάλληλοι της εισαγγελικής αρχής διορίζονται και παύονται επίσης από τον Βασιλιά (άρθρο 153 του Συντάγματος).

Οι μισθοί των δικαστικών λειτουργών καθορίζονται από τον νόμο (άρθρο 154 του Συντάγματος).

Οι δικαστές δεν μπορούν να δεχθούν έμμισθη θέση από κυβέρνηση, εκτός εάν ενεργούν δωρεάν και η θέση δεν συνεπάγεται ασυμβατότητα, όπως ορίζεται από τον νόμο (άρθρο 155 του Συντάγματος).

Είδος του δικαστηρίου

Το Βέλγιο διαθέτει πέντε σημαντικούς δικαστικούς τομείς, **οι πέντε δικαιοδοσίες των εφετείων**: Βρυξέλλες, Λιέγη, Μονς, Γάνδη και Αμβέρσα.

Οι περιοχές αυτές χωρίζονται σε δικαστικές περιφέρειες (arrondissements judiciaires/gerechtelijke arrondissementen), καθεμία από τις οποίες **διαθέτει πρωτοβάθμιο δικαστήριο (tribunal de première instance/rechtbank van eerste aanleg).** Υπάρχουν 12 δικαστικές περιφέρειες στη χώρα. Η δικαστική περιφέρεια των Βρυξελλών διαθέτει δύο πρωτοβάθμια δικαστήρια, εκ των οποίων το ένα είναι ολλανδόφωνο και το άλλο γαλλόφωνο.

Επιπλέον, υπάρχουν 9 **εργατοδικεία και 9 δικαστήρια εταιρειών στις δικαστικές περιφέρειες.**

Οι περιφέρειες χωρίζονται, με τη σειρά τους, σε δικαστικά καντόνια (καντόνιο judiciaire/gerechtelijk kanton), καθένα **από τα οποία διαθέτει πολιτικό ειρηνοδικείο (justice de paix** /vredegrerecht). Υπάρχουν 187 καντόνια στη χώρα.

Κάθε μία από τις δέκα επαρχίες, καθώς και η διοικητική περιφέρεια Βρυξελλών-Πρωτεύουσας**, διαθέτουν κακουργιοδικείο**. Το κακουργιοδικείο δεν είναι μόνιμο δικαστήριο. Συγκαλείται κάθε φορά που οι κατηγορούμενοι αποστέλλονται ενώπιόν του.

Η φύση και η σοβαρότητα του αδικήματος, η φύση της διαφοράς και το ύψος των σχετικών ποσών καθορίζουν **το είδος του δικαστηρίου** που πρέπει να επιληφθεί της υπόθεσης.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, το επιληφθέν δικαστήριο καθορίζεται από τη φύση της διαφοράς. Ως εκ τούτου, ο ειρηνοδίκης είναι αρμόδιος για τις γειτονικές διαφορές και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο είναι αρμόδιο σε υποθέσεις διαζυγίου. Σε άλλες περιπτώσεις, πρόκειται για την ιδιότητα των διαδίκων. Κατ' αρχήν, το εμποροδικείο είναι ένα εξειδικευμένο δικαστήριο το οποίο λαμβάνει γνώση των διαφορών μεταξύ επιχειρήσεων.

Μόλις καθοριστεί το είδος του αρμόδιου δικαστηρίου, είναι αναγκαίο να προσδιοριστεί **ο τόπος στον** οποίο θα εξεταστεί η υπόθεση.

Σε αστικές υποθέσεις, η διαδικασία μπορεί να εκδικαστεί ενώπιον του δικαστή της κατοικίας του εναγομένου ή ενώπιον του δικαστή του τόπου στον οποίο συνήφθη ή επρόκειτο να εκπληρωθεί η ενοχή.

Σε ποινικές υποθέσεις, αρμόδιο είναι το δικαστήριο του τόπου όπου διαπράχθηκε η αξιόποινη πράξη, το δικαστήριο του τόπου κατοικίας του υπόπτου και το δικαστήριο του τόπου όπου μπορεί να βρεθεί ο ύποπτος. Στην περίπτωση νομικών προσώπων, είναι το δικαστήριο του τόπου όπου έχει την καταστατική του έδρα και του τόπου όπου το εν λόγω νομικό πρόσωπο έχει την κύρια εγκατάστασή του.

Δικαστήρια και η ιεραρχία τους

Δικαστήρια και η ιεραρχία τους Τα τακτικά δικαστήρια α είναι οργανωμένα σε μια ιεραρχία. Η δομή των δικαστηρίων έχει ως εξής:

4	ΑΚΥΡΩΤΙΚΌ ΔΙΚΑΣΤΉΡΙΟ		
3	Εφετεία	Δικαστήρια εργατικών διαφορών	Κύκλοι καθήμενωνs
2	Πρωτοβάθμια δικαστήρια	Εργατικά δικαστήρια	Δικαστήρια εταιρειών
1	Justices of the Peace (ειρηνοδίκες)	Αστυνομικά δικαστήρια	

Οι αποφάσεις των κατώτερων δικαστηρίων ονομάζονται jugements/vonnissen. Οι αποφάσεις των εφετείων, των εργατικών δικαστηρίων, των κακουργιοδικείων και του Ακυρωτικού Δικαστηρίου ονομάζονται arrêts/arresten.

Τα πολιτικά δικαστήρια εκδικάζουν κυρίως ιδιωτικές διαφορές μεταξύ προσώπων, τόσο φυσικές όσο και νομικές.

Σκοπός των **ποινικών δικαστηρίων** είναι η τιμωρία των δραστών αξιόποινων πράξεων μέσω των ποινών που προβλέπονται από τον νόμο (φυλάκιση, κοινωφελής εργασία, χρηματική ποινή κ.λπ.).

Υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες ένας από τους διαδίκους δεν συμφωνεί με την απόφαση. Διάφορα **ένδικα μέσα** επιτρέπουν στους διαδίκους ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, σε τρίτους να επιτύχουν την έκδοση νέας απόφασης σε υπόθεση που έχει ήδη κριθεί από δικαστήριο. Τα ένδικα μέσα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: υπάρχουν δύο είδη τακτικής διαδικασίας προσφυγής:

Υπάρχουν δύο **τακτικά ένδικα μέσα**: ανακοπή και έφεση.

Η**ανακοπή** επιτρέπει στον ερημοδικήσαντα εναγόμενο να αντιταχθεί στην απόφαση. Στην περίπτωση αυτή, η υπόθεση μπορεί να επανεξεταστεί από το δικαστήριο που αποφάνθηκε επ' αυτής.

Εκτός από περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων όπου αυτό δεν είναι δυνατό, η **προσφυγή** αποτελεί δικαίωμα που μπορεί να ασκηθεί από όλους τους ενδιαφερομένους διαδίκους. Ο καταδικασθείς, ο διάδικος που αξιώνει αποζημίωση, ο αιτών, ο εναγόμενος ή η εισαγγελική αρχή έχουν τη δυνατότητα να εξετάσουν την υπόθεση για δεύτερη φορά. Το ένδικο μέσο εξετάζεται πάντοτε από δικαστήριο υψηλότερο από εκείνο που εξέδωσε την αρχική απόφαση.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται **συνοπτικά τα δικαστήρια που επιλαμβάνονται των εφέσεων**, ανάλογα με το όργανο που εκδίδει την εφεσιβαλλόμενη απόφαση:

Απόφαση		Έφεση
Ειρηνοδικείο	— Αστικές υποθέσεις	Πρωτοβάθμιο δικαστήριο (τμήμα αστικών υποθέσεων)
	— Εμπορικές υποθέσεις	ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ
Πταισματοδικείο	Ποινικές υποθέσεις	ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (Criminal Court)
	— Αστικές υποθέσεις	Πρωτοβάθμιο δικαστήριο (πολιτικό δικαστήριο)
Labour Court, Ιρλανδία		Εργατοδικείο
Πρωτοβάθμιο δικαστήριο		Εφετείο
ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ		Εφετείο

Στο στάδιο της έφεσης οι δικαστές (του πρωτοβάθμιου ή του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου) εξετάζουν την ουσία της υπόθεσης για δεύτερη και τελευταία φορά και αποφαίνονται οριστικά. Ωστόσο, οι διάδικοι εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα **να ασκήσουν αναίρεση**.

Ως εκ τούτου, εκτός από αυτές τις συνήθεις διαδικασίες προσφυγής, υπάρχουν «έκτακτες» διαδικασίες, εκ των οποίων η κύρια είναι η **αναίρεση ενώπιον του Ακυρωτικού Δικαστηρίου**. Η προσφυγή στο Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο δεν αποτελεί τρίτο βαθμό ούτε τριτοβάθμιο δικαστήριο. Το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο δεν εξετάζει τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης που του έχει παραπεμφθεί, αλλά τη συμμόρφωσή της με τον νόμο.

Εκτός από τα προαναφερθέντα δικαστήρια, υπάρχουν δύο άλλα είδη δικαστηρίων στο Βέλγιο. Έχουν ρόλο παρακολούθησης: **Συμβούλιο της Επικρατείας** και **Συνταγματικό Δικαστήριο**. Το Συμβούλιο της Επικρατείας είναι ανώτερο διοικητικό δικαστήριο και παρακολουθεί τη διοίκηση. Παρεμβαίνει όταν ένας πολίτης θεωρεί ότι η διοίκηση δεν τήρησε τον νόμο. Ο ρόλος του Συνταγματικού Δικαστηρίου είναι να διασφαλίζει ότι οι νόμοι, τα διατάγματα και τα διατάγματα είναι σύμφωνα με το Σύνταγμα και να επιβλέπει την ορθή κατανομή των εξουσιών μεταξύ των δημόσιων αρχών στο Βέλγιο.

Νομικές βάσεις δεδομένων

Η**διικτυακή πύλη του δικαστικού σώματος του Βελγίου** παρέχει πρόσβαση, μεταξύ άλλων, στη νομολογία, στη βελγική νομοθεσία και στην Επίσημη Εφημερίδα.

Παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων;

Ναι, η πρόσβαση στη βάση δεδομένων **παρέχεται δωρεάν.**

Συναφείς σύνδεσμοι

Ομοσπονδιακή Δημόσια Υπηρεσία Δικαιοσύνης

Τελευταία επικαιροποίηση: 13/01/2021

Αυτόματη μετάφραση του περιεχομένου. Ο ιδιοκτήτης της σελίδας αυτής δεν αποδέχεται καμία ευθύνη για την ποιότητα αυτής της μετάφρασης, που έγινε από μηχανή.